

Motion till riksdagen 2018/19:3087

av Mats Green m.fl. (M)

med anledning av prop. 2018/19:107 Åtgärder mot handel med hyreskontrakt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen i den del som gäller 12 kap. 65 c § jordabalken.

Motivering

Vi har i dag en till stora delar dysfunktionell bostadsmarknad, där många har det svårt att få tillgång till en hyresrätt såväl som att äga sitt eget boende.

I synnerhet har hyresrätten marginaliserats under en lång tid i Sverige. En gång i tiden var det hyrda boendet ett alternativ för den som snabbt och enkelt behövde få tag på en bostad. Den möjliggör boende för den som inte kan eller vill avsätta kapital. Detta är viktigt för att människor ska kunna flytta till jobb och studier, och för att företag ska kunna rekrytera personal.

I dag ser vi att det är tvärtom, att det är det hyrda boendet som ofta är svårtillgängligt genom decennielånga köer och tröga system. Sveriges bostadsmarknad behöver därför bli mer flexibel för att möjliggöra ökad rörlighet och för att öka lönsamheten i byggnation av hyresrätter och därmed öka utbudet av bostäder.

Även handel med svarta hyreskontrakt är ett allvarligt problem som minskar rörligheten på bostadsmarknaden och människors möjligheter att få en bostad. Handel med svarta hyreskontrakt är klandervärd och riskerar att göda en svart bostadsmarknad. Det finns även indikationer på att den olagliga handeln med hyreskontrakt har kopplingar till organiserad brottslighet, där kriminella är involverade i verksamheten som svartmäklare, förmedlare och köpare.

Men förslagen i propositionen löser inte i någon utsträckning de omfattande problemen på den dysfunktionella bostadsmarknaden. I stället för att presentera en politik som tar ett helhetsgrepp om bostadspolitiken väljer regeringen att rikta in sig på effekterna av dagens bristfälliga politik.

Det vore därför välkommet om regeringen kunde presentera förslag för hur man vill se över hela bostadsmarknaden och då även skapa ett ändamålsenligt regelverk vad gäller besittningsrätten.

Otillåten andrahandsuthyrning till överhyra kriminaliseras

I propositionen föreslår regeringen att det ska vara straffbart att hyra ut en lägenhet i andra hand utan samtycke av hyresvärden eller tillstånd av hyresnämnden till en hyra som överstiger förstahandshyran med tillåtna tillägg för möbler och andra nyttigheter som ingår i upplåtelsen. Straffet föreslås bli böter eller fängelse i högst två år.

Regeringen menar att det kan förväntas ha en avskräckande effekt på de hyresgäster som missbrukar sin hyresrätt om det är straffbart att hyra ut en lägenhet i andra hand utan tillstånd till en för hög hyra.

Förslaget avstyrks eller ifrågasätts av flera remissinstanser. De flesta av de tillfrågade domstolarna och hyresnämnderna anser att det inte finns tillräckligt starka skäl för en kriminalisering och att de hyresrättsliga sanktioner som föreslås – särskilt förverkande – är tillräckliga för att motverka problemet.

Även Lagrådet är kritiskt till förslaget och anför att det knappast finns tillräckliga skäl för en så ingripande åtgärd som en kriminalisering innebär. Det finns inte säkra belegg för att problemet är av så allvarligt slag som krävs för att en kriminalisering ska framstå som nödvändig.

Mot bakgrund av detta anser vi att riksdagen bör avslå förslaget i 12 kap. 65 c § jordabalken (1970:994) om att kriminalisera uthyrning i andra hand utan samtycke av hyresvärden eller tillstånd av hyresnämnden till en otillåten hyra. Vi anser vidare att regeringens förslag om förverkande vid otillåten andrahandsuthyrning och utökad återbetalningsskyldighet för överhyra är tillräckliga åtgärder för att avskräcka denna typ av otillåten andrahandsuthyrning.

Mats Green (M)

Cecilie Tenfjord Toftby (M)

David Josefsson (M)

Lars Beckman (M)

Maria Stockhaus (M)